

**Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till
lagar om ändring av 3 § i lagen om yrkesutbildning samt
1 § i lagen om finansiering av undervisnings- och kultur-
verksamhet**

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I propositionen föreslås att lagen om yrkesutbildning ändras så att där föreskrivs om sådan orienterande och förberedande utbildning före den grundläggande yrkesutbildningen som underlättar ansökan till yrkesutbildning och stärker studiemotivationen. Utbildningen är speciellt riktad till de unga som avslutar den grundläggande utbildningen men ännu inte har någon klar uppfattning om sitt yrkesval eller tillräckliga färdigheter att kunna söka till en yrkesutbildning eller lyckas i sina studier. Vid behov ska också de som avbrutit yrkesutbildning eller gymnasieutbildning kunna delta i den här utbildningen. Utbildningen är inte i vanliga fall avsedd för studerande som behöver specialundervisning

och ersätter inte heller grundskolans påbygg-nadsundervisning.

Det föreslås att lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet ändras så att de bestämmelser som gäller finansie-ringen av grundläggande yrkesutbildning till-lämpas för finansieringen av utbildning som orienterar och förbereder grundläggande yr-kesutbildning.

Lagarna avses träda i kraft vid ingången av 2010.

Ändringen av 1 lagen om yrkesutbildning tillämpas för orienterande och förberedande utbildning inför grundläggande yrkesutbild-nings som påbörjas den 1 augusti 2010 eller därefter.

MOTIVERING

1 Nuläge

Med stöd av 3 § i lagen om yrkesutbildning (630/1998) kan för de studerande i samband med den grundläggande yrkesutbildningen ordnas annan verksamhet som nära anknyter till undervisningen. För studerande med handikapp kan sådan undervisning och handledning ordnas som tränar och rehabiliterar dem. För invandrare kan dessutom ordnas förberedande utbildning före grundutbildningen. Undervisning i huslig ekonomi kan ordnas också i annan form än grundläggande yrkesutbildning. Närmare föreskrifter om omfattningen av och syftet med utbildningen som ska träna och förbereda den grundläggande yrkesutbildningen finns i förordningen om yrkesutbildning (811/1998).

Syftet med tränande och rehabiliterande undervisning och handledning för studerande med handikapp är att ge personer som på grund av handikapp, sjukdom, försenad utveckling, störningar i känslolivet eller andra orsaker är i behov av särskilt stöd, en beredskap för yrkesutbildning, ett arbete och ett självständigt liv. Tränande och rehabiliterande undervisning och handledning är avsedd för studerande som behöver öva sig i grundläggande färdigheter innan de inleder yrkesinriktade studier eller när målet att fullfölja grundexamen visar sig alltför ambitiöst. För att kunna övergå till utbildning som leder till en yrkesinriktad grundexamen ska den tränande och rehabiliterande undervisningen och handledningen omfatta minst 20 och högst 40 studieveckor och av särskilda skäl maximalt 80 studieveckor. Om studeranden till följd av handikapp eller sjukdom inte har möjlighet att övergå till utbildning som leder till en yrkesinriktad grundexamen, ska den tränande och rehabiliterande undervisningen och handledningen omfatta minst 40 och högst 120 studieveckor. Det årliga antalet studerande med handikapp som i samband med undervisningen och handledningen fick träning och rehabilitering var 2008 sammanlagt 2 500.

Syftet med utbildning som förbereder grundläggande yrkesutbildning för invandra-

re är att ge invandrare färdigheter att delta i det finländska samhället och främja deras förmåga att få sysselsättning. Utbildningen ska förbättra de studerandes språkkunskaper och andra färdigheter som behövs i studier och yrke. Utbildningen omfattar minst 20 och högst 40 studieveckor. I förberedande utbildning för invandrare deltog 2008 sammanlagt 1 194 studerande.

Anordnare av yrkesutbildning inom turism-, kosthålls- och ekonomibranschen kan också erbjuda undervisning i huslig ekonomi som inte leder till grundexamen. Denna utbildning omfattar 20 studieveckor. Utbildningsstyrelsen har utfärdat särskilda anvisningar för undervisningen i huslig ekonomi. Hushållsskolan ska enligt dem ge studerande individuella färdigheter för det egna livet, som familje- och samhällsmedlemmar samt konsumenter. Utbildningen ska sporra studeranden till hobbyverksamhet och personlighetsutveckling samt stöda deras karriär- och yrkesval genom att erbjuda dem valfria studier och studiehandledning. I undervisningen fästs uppmärksamheten på att studeranden kan uppvisa olika stadier av mognad och målinriktning för inläring så att de stödåtgärderna som kan behövas avtalas med hemmen och externa sakkunniga. Under perioden 1999—2005 sjönk antalet studerande vid hushållsskola från 900 till 680, 2008 beräknas de studerande vara omkring 580 till antalet.

Syftet med utbildningar som förbereder och tränar inför grundläggande yrkesutbildning är att förbättra färdigheter hos studerande som avslutar grundskolestadiet att övergå till en utbildning med en examen som mål och på det sättet stöda hela åldersklassens utbildning på andra stadiet. De förberedande och tränande utbildningarna före yrkesutbildningen skiljer sig till omfattning, innehåll och målgrupper. Tyngdpunkten i de förberedande utbildningarna ligger mindre på undervisning i yrkesinriktade ämnen än på en förbättring av färdigheterna inför övergången till yrkesutbildning. Målet är att de unga vid behov ska söka in till en sådan förberedande utbildning som bäst lämpar sig för dem, om

de nödvändiga förutsättningarna saknas för en övergång till en examensinriktad utbildning. Förberedande utbildning ska i princip stöda och möjliggöra övergången till en examensinriktad utbildning. Det är inte ändamålsenligt att på samma nivå fullfölja flera förberedande utbildningar.

Andelen utbildningar som förbereder och tränar för yrkesutbildning omfattade 2008 omkring 5 000 studerande, vilket motsvarar omkring 3,5 procent av hela antalet studerande i grundläggande yrkesutbildning.

Med stöd av 23 § i lagen om yrkesutbildning (479/2003) startade undervisningsministeriet 2006 ett utbildningsförsök som ska orientera och förbereda inför grundläggande yrkesutbildning. Försöksstarten baserar sig på förslag från Arbetsgruppen för utveckling av övergången mellan grundläggande utbildning och utbildning på andra stadiet som den 4 februari 2005 tillsattes av undervisningsministeriet. Målet med försöket är att stöda övergången till en utbildning och minska studieavbrott i dess inledningsskede.

Undervisningsministeriet beviljade 56 utbildningsanordnare försökstillstånd för utbildning som orienterar och förbereder inför grundläggande yrkesutbildning. För att få försökstillstånd krävdes att utbildningsanordnaren har förutsättningar att tillräckligt mångsidigt genomföra försöket inklusive introduktionen inom varierande utbildningsområden och arbetslivet. Efter att särskilda skäl anförts fick enstaka utbildningsanordnare som hade endast ett eller två utbildningsområden delta i försöket. Försöket startade den 1 augusti 2006 och avslutas senast den 31 juli 2010. Vid ingången av 2009 deltar 47 utbildningsanordnare i försöket. I utbildningen yrkesstarten har under försökets gång deltagit sammanlagt omkring 2 500 studerande. År 2008 var antalet omkring 1 100 studerande.

Den orienterande och förberedande utbildningen inför grundläggande yrkesutbildning har i försöket genomförts inom ramen för utbildningsanordnarnas totala elevantal enligt deras tillstånd att ordna utbildning. Kostnaderna för utbildningen inräknas i kostnaderna per utbildningsområde enligt utbildningens områdesbetoning. Priset per enhet för utbildningsanordnaren bildas under försöket i enlighet med 19 § 3 och 4 mom. i lagen om fi-

nansiering av undervisnings- och kulturverksamhet (635/1998) (härefter finansieringslagen) enligt ett med antalet studerande vägt medeltal som beräknats på basis av antalet studerande på de olika utbildningsområdena. Ur anslaget i statens tilläggsbudget 2008 anvisades dessutom 2 miljoner euro som på särskilt definierade grunder får användas under 2008 och 2009 för att effektivisera försöket med orienterande och förberedande utbildning inför grundläggande yrkesutbildning.

2 Bedömning av nuläget

Enligt utvecklingsplanen för utbildning och forskning 2007—2012 är den utbildningspolitiska utgångspunkten för uppställandet av mål som ansluter sig till utbudet av utbildning för ungdomsåldersklassen framför allt att det för hela den åldersklass som går ut grundskolan och gymnasiet blir möjligt att skaffa sig yrkesinriktad utbildning genom yrkesutbildning eller utbildning på högre nivå. I syfte att minska utslagning och höja utbildningssystemets effektivitet förbättras genomströmningen och studieavbrotten minskas på alla utbildningsstadier. I detta syfte utvecklas studiehandledningen, informationen och rådgivningen med avseende på utbildningen, antagningen av studerande, studiestödet, individualiseringen av utbildningen i samband med studierna, systemen för uppföljning av studierna, samarbetet mellan hemmet och skolan samt skol- och studenthälsovården. Flexibel grundläggande utbildning samt utbildning i orienterande och förberedande syfte inför grundläggande yrkesutbildning etableras.

Det har fästs särskild uppmärksamhet på övergången mellan grundläggande utbildning och utbildningen på andra stadiet, i och för så smidig övergång som möjligt till de fortsatta studierna. Övergången mellan den grundläggande utbildningen och utbildningen på andra stadiet ska inte enbart granskas som en brytpunkt mellan två utbildningsstadier, utan som ett skede när unga människor fattar viktiga avgöranden om yrkesbana och -karriär. Övergången ska förstås som en längre övergångsperiod under vilken en ung person stegvis börjar få den hägrande yrkesinrikt-

ningen och målet klart för sig. För att övergångsperioden ska utfalla väl, är en tillräcklig och mångsidig handledning samt stöd av nöden.

Yrkesutbildningens attraktionskraft har ökat under hela 2000-talet. År 2007 placerade sig omkring 43,4 procent direkt i yrkesutbildning av alla som slutfört grundläggande utbildning. År 2005 var motsvarande andel 40,7 procent.

Våren 2008 hade ca 68 500 elever slutfört grundläggande utbildning. Av dem deltog 66 713 samma vår 2008 i den gemensamma ansökan för fortsatta studier. Av dessa ungdomar sökte 50 procent in till gymnasier och 50 procent till yrkesskolor. Av de ungdomar som våren 2008 slutfört grundläggande utbildning avstod 1 700 helt från att söka in till fortsatta studier genom gemensam ansökan. De förstahandssökande till yrkesskolorna vår 2008 ca 9 300 flera än det fanns nybörjarplatser anmälda av utbildningsanordnarna för gemensam ansökan. Föregående vår hade de sökande varit ca 7 100 flera än platserna. I den gemensamma ansökan våren 2008 blev 6 780 sökande inte antagna, efter en kompletterande och extra ansökan saknade 4 753 av dessa fortfarande studieplats. En del av dem har ansökt om studieplats och antagits till utbildning direkt vid en läroanstalt utanför den gemensamma ansökan.

Genom gemensam ansökan våren 2009, sökte omkring 62 000 förstahandssökande till grundläggande yrkesutbildning, dvs. över 5 000 flera än det föregående året. Utbildningsanordnarna hade meddelat ca 49 000 nybörjarplatser. Av de ungdomar som våren 2009 slutfört grundläggande utbildning avstod 1 538 från att söka in till fortsatta studier genom gemensam ansökan.

Elevantalet inom yrkesutbildningen har sedan 2008 utökats med över 7 100 studieplatser, för att tillgodose den ökade efterfrågan när yrkesutbildning attraherar allt större åldersklasser.

Studieavhoppen från yrkesutbildningen har också gått att minska systematiskt under hela 2000-talet. Läsåret 2006/2007 avbröt ca 9,2 procent studerande yrkesutbildningen, medan andelen avbrott 2001 var omkring 13,2 procent och 2005 9,4 procent. Avbrotten i yrkesutbildningen har kunnat minskas genom

att arbetsliv och praktik närmats till utbildningen. Det är viktigt för elevernas motivation att de genom sin utbildning får en realistisk bild av yrket och området blivande kompetens.

Yrkesinriktad grundexamen avläggs inom tre år av 61 procent nybörjarstuderandena. Allt fler har under åren kunnat slutföra sin yrkesutbildning, men under de senaste åren har takten stannat av efter att antalet specialstuderande kraftigt ökat. I yrkesutbildning fanns 2008 drygt 18 000 specialstuderande.

Mångformigheten ökar särskilt bland dem som söker in till yrkesutbildning i takt med hela åldersklassens utbildningsmål. Varje studerande medför sin kulturella och socioekonomiska bakgrund, sina inlärningsfärdigheter och sin studiemotivations- och skilnaderna är större än tidigare. Vissa av dem som avslutar den grundläggande utbildningen uppnår inte heller sådana färdigheter som krävs för ansökan till fortsatta studier och ett lyckat studieresultat. En del av de finländare som avslutat den grundläggande utbildningen hade till exempel enligt Pisa-bedömningen bristfälliga baskunskaper och -färdigheter i matematik, läskunnighet, naturvetenskaper samt förmågan att lösa problem. Jämfört med genomsnittet är det mer sannolikt att elever som i bedömningen varit låg- eller hjälpligt-presterande till följd av sina bristfälliga basfärdigheter avbryter studierna efter övergång till yrkes- eller gymnasieutbildning. En del av de unga som avslutar den grundläggande utbildningen lyckas överhuvudtaget inte alls på grund av svag studieframgång komma in till utbildning på andra stadiet eller så låter de helt bli att söka sig till utbildning med risk för att de marginaliseras såväl i utbildnings- som arbetsliv.

Förändringarna i arbetsliv och yrkesstruktur medför ytterligare utmaningar i de ungas yrkesval. Examensstrukturen inom yrkesutbildningen omfattar sedan den 1 januari 2009 54 yrkesinriktade grundexamina och 118 utbildningsprogram. Det finns en mångfald examina och för en del av de sökande kan det vara svårt att efter grundläggande utbildning hitta fram till lämpliga studier. Av det skälet behövs flexibilitet och mångsidighet i övergången till yrkesutbildning för dem som avslutar den grundläggande utbildningen.

Principen är att övergången efter den grundläggande utbildningen sker direkt till examensinriktad utbildning på andra stadiet, antingen till gymnasium eller till yrkesutbildning. Utbildningar som förbereder och tränar inför grundläggande yrkesutbildning har erbjudit unga som slutför den grundläggande utbildningen, särskilt invandrare samt dem som behöver särskilt stöd, en möjlighet att bättra på nödvändiga färdigheter för en utbildning när en examensinriktad utbildning inte kunnat ansökas om direkt. Nuvarande förberedande och tränande utbildningar är dock inte lämpliga för alla studerande med oklart karriärval eller bristfällig studiemotivation.

3 Föreslagna ändringar

Det föreslås i propositionen att det i 3 § 2 mom. i lagen om yrkesutbildning bestäms att orienterande och förberedande utbildning inför den grundläggande yrkesutbildningen ordnas för att främja ansökan till yrkesutbildning och studiemotivation. Utbildningen avser särskilt unga som avslutat den grundläggande utbildningen som ett stöd när de förbereder sig för att söka vidare till yrkesutbildning efter grundutbildningen. I utbildningen ska vid behov också avhoppare från yrkesutbildning eller gymnasieutbildning kunna delta. Utbildningen är vanligen inte avsedd för studerande som behöver specialundervisning, eftersom dessa vid behov kan söka in till tränande och rehabiliterande undervisning och handledning för studerande med handikapp. Utbildningen ersätter inte heller grundskolans påbyggnadsundervisning, utan bildar ett komplement till den.

Utbildningsstyrelsen fastställde den 15 maj 2006 ett försöksprogram för utbildning som orienterar och förbereder inför yrkesutbildningen (yrkesstarten) samt ett försök för beredning av utkastet till läroplan. Enligt försöksprogrammet omfattar orienterande och förberedande utbildning inför den grundläggande yrkesutbildningen beroende på elevernas behov minst 20 och högst 40 studieveckor. Studierna kan omfatta arbetslivs- yrkes- och utbildningsorientering, förmåga att klara studier och olika livssituationer, yrkesstudier och utbildning på arbetsplatsen samt kom-

plettering av baskunskaperna på utgångsnivå. Utbildning som orienterar och förbereder inför yrkesutbildningen ska också till sitt innehåll och syfte tillräckligt mångisigt inom varierande utbildningsområden och arbetslivsorientering tydligt vara inriktad på yrket. Utbildningen måste klart och tydligt åtskiljas från påbyggnadsundervisningen inom den grundläggande utbildningen. Enligt 30 § i lagen om yrkesutbildning har en studerande rätt att få tidigare slutförda studier som till sina centrala delar motsvarar målen och kraven i läroplanen bedömda och erkända.

Omfattning och mål för utbildning som orienterar och förbereder inför grundläggande yrkesutbildning bestäms närmare genom förordning om yrkesutbildning.

För utbildning som orienterar och förbereder inför grundläggande yrkesutbildning avses inte att närmare föreskriva om grunder för antagning av studerande. De gällande bestämmelserna om grunderna för antagning av studerande, lagen om yrkesutbildning (630/1998) 27 § samt undervisningsministeriets förordning om grunderna för antagning av studerande inom utbildning för yrkesinriktade grundexamina (167/2002) gäller enbart utbildning för yrkesinriktade grundexamina. Det är utbildningsanordnarna som för utbildningar som tränar och förbereder inför grundläggande yrkesutbildning beslutar om närmare grunder för antagning av studerande. Ansökan till utbildningar som tränar och förbereder görs med beaktande av statsrådets förordning om gemensam ansökan till yrkesutbildning och gymnasieutbildning (30/2008) 1 § 2 mom. inte genom gemensam ansökan, utan utbildningsanordnarna kan använda olika ansökningsförfaranden. I informationen om utbildningen och antagningen av studerande samarbetar utbildningsanordnarna med elevhandledarna inom grundläggande utbildning, Arbetskraftsmyndigheterna samt social- och hälsovårdsväsendet.

Efter utbildning som orienterar och förbereder inför grundläggande yrkesutbildning kan ansökan till grundläggande yrkesutbildning med en examen som mål göras genom gemensam ansökan eller tilläggsansökan i det skede studeranden finner det ändamålsenligt. Sökanden får vid gemensam ansökan tre tilläggspoäng för genomförd utbildning som

orienterar och förbereder inför grundläggande yrkesutbildning. Vid gemensam ansökan och tillhörande kompletterande ansökan iaktas de grunder för antagning av studerande och tidtabeller som undervisningsministeriet fastställt. Utbildningsanordnaren kan starta tilläggsansökan efter att den egentliga gemensamma ansökan och kompletterande ansökan avslutats. Vid tilläggsansökan görs ansökningsförfarande. Vid tilläggsansökan iaktas samma grunder för antagning av studerande som vid den egentliga gemensamma ansökan och kompletterande ansökan.

Behörighet att meddela utbildning som orienterar och förbereder före yrkesutbildningen är en person som uppfyller behörighetsvillkoren för lärare i yrkesinriktade studier föreskrivna i 13 § eller behörighetsvillkoren för lärare i gemensamma studier i 14 § i förordningen om behörighetsvillkoren för personal inom undervisningsväsendet (986/1998). För lärarna inom förberedande och tränande utbildningar finns för närvarande inga föreskrifter om behörighetsvillkoren. Undervisningsministeriet tillsatte för tiden 1 april till 30 oktober 2009 en arbetsgrupp för att utreda den förändring som behövs i behörighetsvillkoren för lärare och rektorer inom yrkesinriktade studier. Arbetsgruppen ska lämna nödvändiga förslag också till behörighetsvillkor för lärare inom förberedande och tränande utbildningar före yrkesutbildningen.

Enligt 1 § 3 mom. i finansieringslagen gäller om finansiering av i lagen om yrkesutbildning avsedd undervisning och handledning som ges handikappade studerande i tränings- och rehabiliteringssyfte samt förberedande undervisning för invandrare före den grundläggande yrkesutbildningen vad som i nämnda lag bestäms om finansiering av grundläggande yrkesutbildning. I propositionen föreslås att det i paragrafen införs en bestämmelse om motsvarande finansiering av orienterande och förberedande utbildning före den grundläggande yrkesutbildningen.

Om finansieringen av den förberedande utbildningen för invandrare före den grundläggande yrkesutbildningen bestäms i 8 § 2 mom. i förordningen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet (806/1998) (härefter finansieringsförordning-

en). Finansieringen bestäms enligt det genomsnittliga priset per enhet för grundläggande yrkesutbildning. På finansieringen av undervisning och handledning som ordnas för handikappade studerande i tränings- och rehabiliteringssyfte tillämpas det pris per enhet som bestämts för utbildningsanordnaren enligt 8 § 4 mom. med en procentförhöjning för specialundervisning (47 procent).

I finansieringsförordningen bestäms på motsvarande sätt närmare om grunderna för finansieringen av orienterande och förberedande utbildning före den grundläggande yrkesutbildningen så att beloppet i euro per studerande ska kopplas till det genomsnittliga priset per enhet för yrkesutbildning (10 181,46 € år 2009) och motsvara kostnadsutfallet, varvid beloppet blir något lägre än det genomsnittliga priset. Enligt det vi vet om kostnaderna för 2007 var kostnaderna per studerande för den så kallade yrkesstarten 6 124 euro i snitt. Kostnadsutfallet för utbildningen följs årligen upp. När finansieringen bestäms via det genomsnittliga priset per enhet beskrivs målet för och syftet med den orienterande och förberedande utbildningen bättre än om priset per enhet vägdes enligt respektive utbildningsområde.

4 Propositionens konsekvenser

Genom utbildning som orienterar och förbereder inför grundläggande yrkesutbildning kan tröskeln sänkas vid övergång från grundläggande utbildning till yrkesutbildning. Genom lyckade utbildnings- och yrkesval kan studieavbrotten i begynnelseskedet av studierna reduceras och utbildningen bättre slutföras. Genom att existerande former för den utbildning som förbereder och tränar före grundläggande yrkesutbildning görs mångsidigare via en orienterande och förberedande utbildning, blir risken för att en person ska bli utan utbildning, marginaliseras, mindre. Bättre studiemotivation och -beredskap förbättrar elevernas möjligheter att snabbare slutföra studierna och komma ut i arbetslivet. Det bedöms att den utbildning som orienterar och förbereder i vissa fall minskar trycket på att det ordnas specialundervisning, eftersom den tjänar också unga som behöver ett mer omfattande stöd, och skräddarsydda studier,

utan att dessa unga hör till den grupp som behöver specialundervisningens stödåtgärder.

Genomslaget hos och nödvändigheten av utbildningsförsöket som orienterar och förbereder inför grundläggande yrkesutbildning har utvärderats genom en uppföljande utredning som startades av undervisningsministeriet och genomfördes av forskningsinstitutet för utbildning vid Jyväskylän universitet. Utredningen kom igång 2007 och den första rapporten om försöket blev färdig den 31 januari 2008 och den andra den 31 oktober 2008. Slutrapporten om försöket kommer i oktober 2009. Enligt den uppföljande utredningen har försöket med yrkesstarten varit ett behövt alternativ för de unga och ett stöd när dessa väljer studie- och yrkesbana. Försöket har också haft en positiv inverkan på de val de unga gjort och på deras studiemotivation. Största delen av de unga deltagarna har fått starkare motivation för fortsatta studier. Av studeranden läsåret 2006—2007 fortsatte 68 procent och läsåret 2007—2008 72 procent studierna följande höst antingen i grundläggande yrkesutbildning (drygt 50 %), gymnasium eller annan utbildning (omkring 10 %), läroavtalsutbildning (omkring 1 %) eller i arbetslivet (omkring 7 %). Bland drygt 700 studerande det första försöksåret och tusen studerande det andra försöksåret klarnade de fortsatta studiealternativen för 500 respektive drygt 700.

Utbildningen som orienterar och förbereder före grundläggande yrkesutbildning genomförs inom ramen för det som i utbildningsanordnarnas tillstånd att ordna utbildning är bestämt om totala studerandeantalet inom grundläggande yrkesutbildning. Utbildningsanordnarna fattar beslut om utbudet av orienterande och förberedande utbildning inom gränserna för sitt totala studerandeantal. En etablering av orienterande och förberedande utbildning ökar alltså inte de totala kostnaderna för yrkesutbildningen och kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna påverkas inte heller. När studerandeantalet ökats under 2008 och 2009, har utbildningsförsöket beaktats som en grund för ökningen av antalet studerande.

Anordnande av orienterande och förberedande utbildning avses bli reglerat genom tillstånd att ordna utbildning, t.ex. utbild-

ningen för invandrare som förbereder för den grundläggande yrkesutbildningen och undervisningen och handledningen för handikappade studerande i tränings- och rehabiliteringssyfte. Det beräknas att tillstånden att ordna utbildning inledningsvis ges 50—60 utbildningsanordnare så att antalet utbildningsanordnare och studerandevolymen något ökar jämfört med nuvarande situation. Karaktären på utbildningen innebär att tillstånd principiellt ges yrkesinstitut med många branscher, men om det finns vägande skäl också utbildningsanordnare som bara har en eller två branscher.

5 Beredningen av propositionen

Ärendet har beretts vid undervisningsministeriet i samråd med Utbildningsstyrelsen.

Undervisningsministeriet ordnade en utfrågning om utkastet till proposition den 8 juni 2009. Till utfrågningsmötet kallades bland annat utbildningsanordnare som deltagit i försöket, medlemmarna i styrgruppen för försöket, Ammatillisten oppilaitosten rehtoriilitto ry, Föreningen för utbildningsanordnare (KJY), Yksityisten ammatillisten oppilaitosten liitto YAOL, Undervisningssektorns Fackorganisation OAJ rf, Utbildningsstyrelsen, Studiehandedarna i Finland rf och Suomen kuraattoriyhdistys ry. Lagförslaget kan understödjas och behövs, ansågs det. Undervisningsministeriet hörde Finlands Kommunförbund den 16 juni 2009. Kommunförbund ansåg att det handlar om en för kommunerna ny uppgift. Kommentarer under utfrågningen har i mån av möjlighet beaktats.

6 Närmare bestämmelser

Omfattning, mål och utvärdering för utbildning som orienterar och förbereder inför grundläggande yrkesutbildning bestäms närmare genom förordning om yrkesutbildning. Om behörighet för lärare som meddelar utbildning som orienterar och förbereder inför grundläggande yrkesutbildning bestäms närmare i förordningen om behörighetsvillkoren för personal inom undervisningsväsendet. Utbildningsstyrelsen utarbetar grunder för en läroplan för orienterande och förberedande

utbildning utifrån grunderna för försöksverksamheten.

I förordningen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet bestäms om finansieringen av utbildning som orienterar och förbereder inför grundläggande yrkesutbildning.

7 Ikraftträdande

Lagarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2010.

3 § 2 mom. i lagen om yrkesutbildning ska tillämpas på den orienterande och förbere-

dande utbildningen inför grundläggande yrkesutbildning som påbörjas den 1 augusti 2010 eller därefter.

I finansieringsförordningens ikraftträdandebestämmelse ska anges att priserna per enhet första gången räknas enligt grunderna för fastställande när priserna per enhet för 2011 per utbildningsanordnare bestäms varvid utbildningsanordnarnas priser per enhet bestäms enligt samma grunder för hela räkenskapsåret.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

*Lagförslag***1.****Lag****om ändring av 3 § i lagen om yrkesutbildning**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen av den 21 augusti 1998 om yrkesutbildning (630/1998) 3 § 2 mom. som följer:

3 §*Yrkesutbildning*

För de studerande kan i samband med den grundläggande yrkesutbildningen ordnas annan verksamhet som nära anknyter till undervisningen. Orienterande och förberedande utbildning före den grundläggande yrkesutbildningen kan ordnas för att underlätta ansökan till yrkesutbildning och stärka studiemotivationen. För handikappade studerande kan ordnas undervisning och handledning i tränings- och rehabiliteringssyfte. För in-

vandrare kan dessutom ordnas utbildning som förbereder för den grundläggande yrkesutbildningen. Omfattningen av och syftet med utbildning som förbereder och ger träning för den grundläggande yrkesutbildningen bestäms genom förordning av statsrådet.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Den i 3 § 2 mom. avsedda orienterande och förberedande utbildningen före den grundläggande yrkesutbildningen ges dem som söker till grundläggande yrkesutbildning som påbörjas den 1 augusti 2010 eller därefter.

2.

Lag**om ändring av 1 § i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen av den 21 augusti 1998 om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet (635/1998) 1 § 3 mom., sådant det lyder i lag 1186/1998, som följer:

1 §

Tillämpningsområde

Om finansiering av sådan förskoleundervisning, påbyggnadsundervisning och förberedande undervisning för invandrare före den grundläggande utbildningen som avses i lagen om grundläggande utbildning gäller vad som i denna lag bestäms om finansiering av grundläggande utbildning, om inte något annat bestäms särskilt i denna lag. Om finansie-

ring av i lagen om yrkesutbildning avsedd undervisning och handledning som ges handikappade studerande i tränings- och rehabiliteringssyfte, förberedande undervisning för invandrare före den grundläggande yrkesutbildningen samt orienterande och förberedande utbildning före den grundläggande yrkesutbildningen gäller vad som i denna lag bestäms om finansiering av grundläggande yrkesutbildning.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Helsingfors den 26 juni 2009

Republikens President

TARJA HALONEN

Undervisningsminister *Henna Virkkunen*

*Bilaga
Parallelltext*

1.

Lag

om ändring av 3 § i lagen om yrkesutbildning

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen av den 21 augusti 1998 om yrkesutbildning (630/1998) 3 § 2 mom. som föl-
jer:

Gällande lydelse

3 §

Yrkesutbildning

För de studerande kan i samband med den grundläggande yrkesutbildningen ordnas annan verksamhet som nära anknyter till undervisningen. För handikappade studerande kan ordnas undervisning och handledning i tränings- och rehabiliteringssyfte. För invandrare kan dessutom ordnas utbildning som förbereder för den grundläggande yrkesutbildningen enligt vad som bestäms genom förordning.

Föreslagen lydelse

3 §

Yrkesutbildning

För de studerande kan i samband med den grundläggande yrkesutbildningen ordnas annan verksamhet som nära anknyter till undervisningen. *Orienterande och förberedande utbildning före den grundläggande yrkesutbildningen kan ordnas för att underlätta ansökan till yrkesutbildning och stärka studiemotivationen.* För handikappade studerande kan ordnas undervisning och handledning i tränings- och rehabiliteringssyfte. För invandrare kan dessutom ordnas utbildning som förbereder för den grundläggande yrkesutbildningen. *Omfattningen av och syftet med utbildning som förbereder och ger träning för den grundläggande yrkesutbildningen bestäms genom förordning av statsrådet.*

Denna lag träder i kraft den 20 .

Den i 3 § 2 mom. avsedda orienterande och förberedande utbildningen före den grundläggande yrkesutbildningen ges dem som söker till grundläggande yrkesutbildning som påbörjas den 1 augusti 2010 eller därefter.

2.

Lag**om ändring av 1 § i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen av den 21 augusti 1998 om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet (635/1998) 1 § 3 mom., sådant det lyder i lag 1186/1998, som följer:

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

1 §

1 §

*Tillämpningsområde**Tillämpningsområde*

Om finansiering av sådan förskoleundervisning, påbyggnadsundervisning och förberedande undervisning för invandrare före den grundläggande utbildningen som avses i lagen om grundläggande utbildning gäller vad som i denna lag bestäms om finansiering av grundläggande utbildning, om inte något annat bestäms särskilt i denna lag. Om finansiering av i lagen om yrkesutbildning avsedd undervisning och handledning som ges handikappade studerande i tränings- och rehabiliteringssyfte samt förberedande undervisning för invandrare före den grundläggande yrkesutbildningen gäller vad som i denna lag bestäms om finansiering av grundläggande yrkesutbildning.

Om finansiering av sådan förskoleundervisning, påbyggnadsundervisning och förberedande undervisning för invandrare före den grundläggande utbildningen som avses i lagen om grundläggande utbildning gäller vad som i denna lag bestäms om finansiering av grundläggande utbildning, om inte något annat bestäms särskilt i denna lag. Om finansiering av i lagen om yrkesutbildning avsedd undervisning och handledning som ges handikappade studerande i tränings- och rehabiliteringssyfte, förberedande undervisning för invandrare före den grundläggande yrkesutbildningen *samt orienterande och förberedande utbildning* före den grundläggande yrkesutbildningen gäller vad som i denna lag bestäms om finansiering av grundläggande yrkesutbildning.

Denna lag träder i kraft den 20 .